

Szociológia MA: államvizsga-tételsor

(Nappali képzés; érvényes a tanulmányaikat a 2020–2021. tanévben vagy azt követően megkezdő hallgatók számára)

A törzsképzés tételei (A tételsor)

1) A modernitás diagnózisai Georg Simmelnél és Norbert Eliasnál

Irodalom:

- Georg Simmel (2004 [1900]): *A pénz filozófiája*. Budapest: Osiris, 536–594.
- Georg Simmel (2009 [1890]): *A társadalmi differenciálódásról. Szociológiai és pszichológiai vizsgálódások*. Budapest: Gondolat, 2 és 5. fejezet.
- Norbert Elias (2000 [1939]): A civilizáció folyamata. In *Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig. Olvasókönyv a szociológia történetéhez, 1. kötet*. Felkai Gábor, Némedi Dénes, Somlai Péter (szerk.). Budapest: Új Mandátum, 616–638. VAGY: uő. A civilizáció folyamata. Budapest: Gondolat, 2004, 465–480, 542–555.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Felkai Gábor (2006): *A német szociológia története a századfordulótól 1933-ig. 1. Kötet*. Budapest: Századvég, 515–525.
- Felkai Gábor (2007): *A német szociológia története a századfordulótól 1933-ig. 2. kötet*. Budapest: Századvég, 62–103.
- Némedi Dénes (2005): *Klasszikus szociológia 1890–1945*. Budapest: Napvilág, 149–160.

2) A fenomenológiai szociológia

Irodalom:

- Berger, Peter – Thomas Luckmann (1984): A valóság társadalmi felépítése. In Hernádi Miklós (szerk.): *A fenomenológia a társadalomtudományokban*. Budapest: Gondolat, 321–350.
- Schütz, Alfred (1984): A cselekvés köznapi és tudományos értelmezése. In Hernádi Miklós (szerk.): *A fenomenológia a társadalomtudományokban*. Budapest: Gondolat, 182–191.
- Schütz, Alfred – Thomas Luckmann (1984): Az életvilág struktúrái. In Hernádi Miklós (szerk.): *A fenomenológia a társadalomtudományokban*. Budapest: Gondolat, 269–

320. Vagy uők.: Az életvilág struktúrái. In Felkai Gábor, Némedi Dénes, Somlai Péter (szerk.): *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez*, 2. kötet. Budapest: Új Mandátum, 272–302.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Felkai Gábor (2007): *A német szociológia története a századfordulótól 1933-ig*. 2. kötet. Budapest: Századvég, 460–487.
- Némedi Dénes (2005): *Klasszikus szociológia 1890-1945*. Budapest: Napvilág, 343–353.

3) Jürgen Habermas: a kommunikatív cselekvés elmélete, rendszer és életvilág kapcsolata Habermasnál

Irodalom:

- Habermas, Jürgen (1994): A cselekvésracionális aspektusai. In uő.: *Válogatott tanulmányok*. Budapest: Atlantisz, 223–243.
- Habermas, Jürgen (2011): *A kommunikatív cselekvés elmélete*. Budapest: Gondolat, 356–413. (A Rendszer és életvilág című fejezet.) vagy uő.: Rendszer és életvilág. In Felkai Gábor – Némedi Dénes – Somlai Péter (szerk.): *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez*. 2. kötet. Budapest: Új Mandátum, 2000, 498–568.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Némedi Dénes (2000): A kritikai elméletnormatív bázisának problémája Habermasnál. In uő. *Társadalomelmélet – elmélettörténet*. Budapest: Új Mandátum, 171–208.

4) Niklas Luhmann autopoietikus rendszerelmélete

- Luhmann, Niklas (2009): *Szociális rendszerek. Egy általános elmélet alapvonalai*. Budapest: AKTI–Gondolat, 15–26, 49–54, 76–84, 86–88, 233–241, 434–437, 491–497.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Brunczel Balázs (2010): *Modernitás illúziók nélkül. Niklas Luhmann társadalom- és politikaelmélete*. Budapest: L'Harmattan.
- Karácsony András – Tóth Benedek (2009): Utószó. In Niklas Luhmann: *Szociális rendszerek. Egy általános elmélet alapvonalai*. Budapest: AKTI – Gondolat, 515–529.

5) Pierre Bourdieu: társadalmi tér, mezők, habitusok és a gyakorlatok összefüggése, szimbolikus különbségképződések, a mező fogalma és alkalmazása egy mezőre

Irodalom:

- Bourdieu, Pierre (2010 [1979]): A habitus és az életstílusok tere. *Replika* (72): 49–94.
- Pierre Bourdieu (2000 [1992]): A mezők logikája. In Felkai Gábor – Némedi Dénes – Somlai Péter (szerk.): *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez*. 2. kötet. Budapest: Új Mandátum, 418–430.

Egy kiválasztott mező működésének bemutatása, pl. az alábbi mezők kapcsán

- Bourdieu, Pierre (2002 [1986]): A kulturális alkotások szociológiai vizsgálata érdekében. In uő. *A gyakorlati észjárás. A társadalmi cselekvés elméletéről*. Budapest: Napvilág, 49–83.
- Bourdieu, Pierre (2009): A tudományos mező. *Replika* (67): 11–36.

6) Foucault hatalomelmélete és az állami hatalomgyakorlás formái és eszközei

Irodalom:

- Foucault, Michel (2000): A hatalom mikrofizikája. In uő.: *Nyelv a végtelenhez*. Debrecen: Latin Betűk, 307–331.
- Foucault, Michel (1999): Az emberélet kioltásának joga és az élet feletti hatalom. In uő.: *A szexualitás története*. 1. kötet. *A tudás akarása*. Budapest: Atlantisz, 135–150.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Kelemen Gábor (2008): A biztonsági társadalom. *Szociológiai Szemle* 18 (1): 150–156.
- Szekeres András: (2006): A fegyelmezés technikáitól az elsajátítás taktikájáig. *Híd* 2006/3. 37–48.

7) Luc Boltanski igazoláselmélete és az újkapitalizmus viszonyai

Irodalom:

- Boltanski, Luc- Thévenot, Laurent (2008): A kritikai képesség szociológiája. *Replika* (62): 39–55.
- Boltanski, Luc (2002): Létezik-e hálózati morál? Igazolás és kritika a kapitalizmus új képződményeiben. In Felkai Gábor – Molnár Attila Károly – Pál Eszter (szerk.):

Forrásvidékek. Társadalomtudományi tanulmányok Némedi Dénes 60. születésnapjára. Budapest: Új mandátum, 412–425.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Fáber Ágoston (2010): A kritikai szociológiától a kritikai szociológiáig? *Szociológiai Szemle* 20 (1): 57–73. p.
- Takács Erzsébet (2008): Közös kaland? A szociológia és a történelem(tudomány) viszonya Franciaországban a 20. század utolsó harmadában. In Némedi Dénes (szerk.): *Modern szociológiai paradigmák.* Budapest: Napvilág, 367–374.

8) Bernard Lahire elmélete a többszörös cselekvőről, pluriszocializációról, heterogén diszpozíciókról és a kulturális fogyasztásról, különbségek Bourdieu-höz képest

- Bernard Lahire (2012 [2001]): A habituselmélettől egy pszichológiai szociológia felé. *Replika* (79): 45–66.
- Bernard Lahire (2004): Addenda. In uő. *La culture des individus. Dissonances culturelles et distinction de soi.* Párizs: La Découverte: 737–739. (Magyar fordítása a Neptunon.)
- Bernard Lahire (2008): The Individual and the Mixing of Genres: Cultural Dissonance and Self-distinction. *Poetics* 36(2–3): 166–188.

9) A társadalomszerkezet vizsgálatának integrációs paradigmája

Irodalom:

- Kovách Imre – Hajdu Gábor – Gerő Márton – Kristóf Luca – Szabó Andrea. “Az integrációs modell” in Kovách Imre (szerk) *Társadalmi integráció. Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban.* Bp: MTA TK Szociológia Intézet. 2017.
- Huszár Ákos, Kovách Imre, Kristóf Luca, Szabó Andrea. 2020. “Társadalmi integráció és társadalmi rétegződés” in Kovách Imre (szerk) *Integrációs mechanizmusok a magyar társadalomban.* Bp: Társadalomtudományi Kutatóközpont. 2020.

10) A redisztribúció szerepe a magyar társadalom szerkezetének formálásában, az állami és a projektesített redisztribúció hatása

Irodalom:

- Vastagh Zoltán. *Társadalmi struktúra és állami redisztribúció.* Bp: Napvilág. 2017: 23–92, 151–202.

- Czibere Ibolya – Gerő Márton – Kovách Imre Újraelosztás és integráció. In Kovách Imre (szerk) Társadalmi integráció. Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban. Bp: MTA TK Szociológia Intézet. 2017.

11) A globális folyamatok szerepe a magyar társadalom szerkezetének formálásában

Irodalom:

- Vastagh Zoltán. "Magyarország visszatagozódása a szervezett globális kapitalizmusba; Társadalomszerkezeti kérdések a poszt szocialista korszakban" In Vastagh Zoltán. Társadalmi struktúra és állami redisztribúció. Bp: Napvilág, 2017.
- Éber Márk Áron. A csepp: A félperifériás magyar társadalom osztály szerkezete. Bp: Napvilág. 2020. 44-59, 109-158.

12) Szegénység. Mutassa be a szegény népesség elhatárolásnak elveit, problémáit. Taglalja, hogy mely társadalmi tényezők befolyásolják a szegénnyé válást. Mi a relevanciája a tartós és átmeneti szegénység megkülönböztetésének.

Irodalom:

- Androka Rudolf, 2006. Bevezetés a szociológiába. 2. átdolgozott és bővített kiadás 4. Egyenlőtlenségek és szegénység fejezet (116-125, 144-153. oldalak)
- Kemény István - Janky Béla - Lengyel Gabriella, 2004: *A magyarországi cigányság, 1971-2003*. Budapest: Gondolat Kiadó - MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, p. 96-131.
http://www.mtaki.hu/kiadvanyok/kemeny_janky_lengyel_moi_ciganysag_main.html
- Medgyesi Márton, Tóth István György 2012. A jövedelmi egyenlőtlenségek hosszú távú meghatározói Magyarországon in. Kolosi Tamás, Tóth István György, szerk. Társadalmi riport 2012. Budapest: TÁRKI, P. 19-40.
- Spéder Zsolt, 2002. A szegénység változó arcai. Budapest: ARTT-Századvég kiadó (Tartósan és átmenetileg szegények, 68–72, 84–88 oldalak).

13) A vallás társadalmi funkciói. A szekularizációs elmélet és kritikája.

Irodalom:

- Tomka Miklós (2000): Vallásszociológia. Budapest, III. 2.; V. fejezet.
http://www.tavasza56.hu/szombat/vallasszociologia/tomka_1.htm
- Habermas, Jürgen (2008): A szekularizáció dialektikája. Lettre (71) 2008 Tél.
<https://epa.oszk.hu/00000/00012/00055/habermas.htm>

14) A szociológiában használt közösség-fogalom átalakulása, jelentéstartalmának változása

- Csurgó Bernadett – Légmán Anna (2015): Elméleti megközelítések a lokális közösség integráló szerepének vizsgálatához egy vidéki településen. In: socio.hu (4.) http://real.mtak.hu/31904/1/csurgo_legman.pdf
- Ragadics Tamás (2021): Adalékok a kistelepülési helyi közösség fogalmának értelmezéséhez. Acta Sociologica Pécsi Szociológiai Szemle, 103-116. <https://journals.lib.pte.hu/index.php/actasociologica/article/view/4853>

Módszertani és specializációs tételek (B tételsor)

Minden hallgató összesen 1 tételt húz a B tételsorból. Az első 9 tétel mindenki számára ugyanaz, azonban a 10. tételtől specializációnként eltérő tételek vannak (Társadalmi erőforrás, Település és társadalom, Demográfia specializáció).

1) Az egyszerű és a többváltozójú (többszörös) regresszió legkisebb négyzetek módszere szerinti becslése, hipotézis vizsgálatai a tengelymetszetre, a meredekségre vonatkozó vizsgálat, és a modell globális szignifikanciája (F-teszt).

Irodalom:

- Reiczigel Jenő – Harnos Andrea – Solymosi Norbert: Biostatistika nem statisztikusoknak. pp. 251-260; 268-274. Pars Kft. Nagykovácsi 2010.
- John Fox: Applied Regression Analysis and Generalized Linear Models, pp. 77-110. Sage, 2nd Edition, 2008.

2) A multikollinearitás fogalma, a legkisebb négyzetek módszerével becsült regresszió feltevései (szóráshomogenitás, a hibatagok normalitása, a hibatagok függetlensége), regressziós diagnosztikák, a kiugró értékek típusai és detektálásuk.

Irodalom:

- Reiczigel Jenő – Harnos Andrea – Solymosi Norbert: Biostatistika nem statisztikusoknak. pp. 276-293. Pars Kft. Nagykovácsi 2010.

3) A faktorelemzés módszertana

Irodalom:

- Sajtos László – Mitev Ariel (2007): *SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv*. Alinea Kiadó, Budapest. 245-282.
- Székelyi Mária – Barna Ildikó (2013): *Túlélőkészlet az SPSS-hez. Többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számára*. [Typotex Kiadó](#), Budapest. 40-108.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Füstös László – Kovács Erzsébet – Meszéna György – Simonné Mosolygó Nóra (2004): *Alakfelismerés: Sokváltozós statisztikai módszerek*. Ú. M. K., Budapest. 249-323.

4) A klaszteranalízis módszertana

Irodalom:

- Sajtos László – Mitev Ariel (2007): SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea Kiadó, Budapest. 283-328.
- Székelyi Mária – Barna Ildikó (2013): Túlélőkészlet az SPSS-hez. Többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számára. [Typotex Kiadó](#), Budapest. 109-163.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Füstös László – Kovács Erzsébet – Meszéna György – Simonné Mosolygó Nóra (2004): Alakfelismerés: Sokváltozós statisztikai módszerek. Ú. M. K., Budapest. 160-219.

5) A korrespondenciaanalízis módszertana

Irodalom:

- Füstös László – Kovács Erzsébet – Meszéna György – Simonné Mosolygó Nóra (2004): Alakfelismerés: Sokváltozós statisztikai módszerek. Ú. M. K., Budapest. 454-463.

6) Az útelemzés módszertana

Irodalom:

- Székelyi Mária – Barna Ildikó (2013): Túlélőkészlet az SPSS-hez. Többváltozós elemzési technikákról társadalomkutatók számára. [Typotex Kiadó](#), Budapest. 301-319.
- Füstös László – Kovács Erzsébet – Meszéna György – Simonné Mosolygó Nóra (2004): Alakfelismerés: Sokváltozós statisztikai módszerek. Ú. M. K., Budapest. 105-112.

7) Kérem hasonlítsa össze az egyéni interjúkat a csoportos interjúkkal, jellemezze, előnyeik, hátrányaik megfigyelés módszerek szempontjából! Fogalmazzon meg olyan kutatási témákat, kérdéseket, amelyek esetében egyik vagy másik fenti módszert lenne előnyös alkalmazni!

Irodalom:

- Síklaki István (2006): Vélemények mélyén. Budapest: Kossuth, 42–46.
- Vicsek Lilla (2006): Fókuszcsoport. Elméleti megfontolások és gyakorlati alkalmazás. Budapest: Osiris, 19-45

8) Fogyasztói magatartás, a fogyasztói magatartás trendek változása, a jelenlegi fogyasztói magatartás trendek.

Irodalom:

- Törőcsik, M. – Szűcs K. (2021): Fogyasztói magatartás. Mintázatok, trendek, alkalmazkodás. Budapest, Akadémiai Kiadó <https://mersz.hu/torocsik-szucs-fogyasztoi-magatartas>. Első három fejezet. <https://www.trendinspiracio.hu/aktualis-trendek/>

Ajánlott irodalom:

- Hofmeister-Tóth Ágnes (2014): A fogyasztói magatartás alapjai. Akadémiai Kiadó.

9) Egy választott – a szociológia tudományterülete szempontjából releváns – témakörben egy komplex kutatás megtervezése. Az egyik kritérium, hogy a választott témakörben olyan kutatói kérdéseket fogalmazzon meg, amelyek egy részét kvantitatív technikával megvalósítható kutatással lehet megválaszolni, másik részét pedig kvalitatívvá. A feladat a tervezett kutatás kutatási tervének ismertetése, amelynek során külön térjen ki a kvantitatív és kvalitatív módszerek együttes használatának (vagy egymás utáni használatának) logikájára.

Irodalom:

- Héra Gábor-Ligeti György: Módszertan. Osiris K. Budapest, 2005. 39-110.
- Sajtos László – Mitev Ariel: SPSS Kutatási és adatelemzési kézikönyv. Aliena K. Budapest, 2007. 11-41.

Ajánlott irodalom:

- Gerhard Kleining: A kvalitatív társadalomkutatás módszerének vázlata. Szociológiai Figyelő 1987/3. 49-73.
- Majoros Pál (2005): A kutatómódszertan alapjai. Perfekt Kiadó, Budapest
- Horváth Dóra– Mitev Ariel (2015): Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv. Alinea Kiadó, Bp.
- Babbie, Earl: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Balassi K. Bp., 2003. 46-100.
- Cseh-Szombathy László – Ferge Zsuzsa (szerk.): A szociológiai felvétel módszerei. KJK, Bp., 1971. (15-48.)

Társadalmi erőforrás specializáció

10) A társadalmi tőke és a kulturális tőke formái, típusai, összefüggéseik. A társadalmi tőke vagy a kulturális tőke fejlesztésének lehetőségei két konkrét példa alapján

Irodalom:

- Pierre Bourdieu. „Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke”. In Tőkefajták: a társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája. Szerk. Lengyel György, Szántó Zoltán. Budapest: Aula, 1998.
- James Coleman. „Társadalmi tőke”. In A gazdasági élet szociológiája. Szerk. Lengyel György, Szántó Zoltán. Budapest: Aula, 1994.
- James Coleman. „A társadalmi tőke az emberi tőke termelésében”. In Tőkefajták: a társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája. Szerk. Lengyel György, Szántó Zoltán. Budapest: Aula, 1998.
- Füzér Katalin, A bizalom társadalomelmélete és a társadalmi tőke szociológiaelmélete. Századvég 2015/4, 78: 5-16.

11) Társadalmi erőforrások a szervezeteken belül: vezetői stílusok, szervezeti kultúrák, csapatmunka

Irodalom:

- Jim Collins. “Az 5. szintű vezető”; “Előbb az ember, aztán a feladat”; “A lendkerék és a halálörvény” in Jóból kiváló. Budapest: HVG Könyvek. 2021.
- Kázmér-Mayer Szilvia, Czibor Andrea. Nemi különbségek hatása a vezetési stílusra. *Replika* 111, 133–143. <https://doi.org/10.32564/111.9>

12) Váolja fel a társadalmi vállalkozásokhoz kapcsolódó intézményi környezet fejlődését! Hogyan látja a szektor alakulását?

Irodalom:

- G. Fekete Éva – Bereczk Ádám – Kádárné H. Ágnes – Kiss Julianna – Péter Zsolt – Siposné Nándori Eszter – Szegedi Krisztina (2017): Alap kutatás a társadalmi vállalkozások működéséről. Zárótanulmány az OFA Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. megbízásából, a GINOP - 5.1.2 - 15 - 2016 - 00001 „PiacTárs” kiemelt projekt keretében. Miskolci Egyetem.
- Kiss Julianna-Mihály Melinda (2020): Szociális és szolidáris gazdaság intézményi fejlődése és jelenlegi helyzete Magyarországon. In: Fordulat, No. 27.
- Gagy Ágnes (2020): Szolidáris gazdaság és kapitalizmus. In: Fordulat, No. 27.

13) A helyi kormányzás feladatai és lehetőségei Magyarországon. Településfejlesztési projektek

Irodalom:

- 314/2012 (IX/8.) Korm. rendelet: 1-17 §; 1., 2., 10., 11. melléklet
- Kerekes György (2003): Útmutató a településfejlesztési koncepció készítéséhez. (Településfejlesztési Füzetek 24.) BM Településfejlesztési Iroda, 5-25.
- Mezei Cecília (2006): A helyi gazdaságfejlesztés fogalmi meghatározása. *Tér és Társadalom* (4): 85-96. <https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/1079/2155>
- Pálné Kovács Ilona – Mezei Cecília (2016): Regionális politikai és területi kormányzási ciklusok Közép- és Kelet-Európában. *Tér és Társadalom* (4) 54-70. <https://tet.rkk.hu/index.php/TeT/article/view/2810/4902>
- Városfejlesztési kézikönyv (jav. kiadás) 2009. Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, 117-144.

TELEPÜLÉS ÉS TÁRSADALOM SPECIALIZÁCIÓ

10) A globális egyenlőtlenségek magyarázatai: modernizációs, függőségi és vilárendszer-elmélet

Irodalom:

- Hout W. (2016) Classical Approaches to Development: Modernisation and Dependency. In: Grugel J., Hammett D. (eds) *The Palgrave Handbook of International Development*. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/978-1-137-42724-3_2
- Wallerstein, I.: *Bevezetés a vilárendszer-elméletbe*, L'Harmattan, 2010, 15-52. <http://www.eszmelet.hu/wp-content/uploads/2014/05/Wallerstein-%C3%BAi.pdf>

11) A lakóhelyi szegregáció jelensége, okai és következményei

Irodalom:

- [Fujita](#), Kuniko and [Maloutas](#), Thomas (eds.): *Residential Segregation in Comparative Perspective - Making Sense of Contextual Diversity*, 2012, Routledge pp.1-36.
- Musterd, Sako (2005) Social and ethnic segregation in Europe: levels, causes, and effects in: *Journal of Urban Affairs*, volume 27, number 3, pages 331–348

- Zsuzsanna Pósfai, Gábor Nagy (2017): Crisis and the Reproduction of Core-periphery Relations on the Hungarian Housing Market in: *European Spatial Research And Policy*, Volume 24 Number 2

12) A magyarországi vidéki térségek átalakulása a rendszerváltozást követő időszakról napjainkig

Irodalom:

- Kovách Imre (2012): A vidék az ezredfordulón. *Argumentum – MTA TKSZI*, 66-134.
- Kovách Imre – Megyesi Boldizsár (2018): A vidék 30 éve: a magyar vidék alakulása az erőforrások, a társadalmi tőke és a fejlesztéspolitika változásainak tükrében. *Erdélyi társadalom* (1) 83-104.
- Balogh Karolina - Kovách Imre (2021): Az örök falu - hanyatlás és fentmaradás. *Tér és Társadalom* (35/1) 29-53.

13) Társadalmi folyamatok a hátrányos helyzetű vidéki térségekben

Irodalom:

- Gerő Márton – Vigvári András (2019): Közfoglalkoztatás, redisztribúció és helyi hatalom. *Esély* (2) 3-30.
- Váradi Monika Mária et al. (2017): Kényszerű mobilitás: migrációs utak hátrányos helyzetű vidéki térségekben. In: *socio.hu* (3) 25-46.
- Váradi Monika Mária (2015): Szegénység, projektek, közpolitikák. *Tér és Társadalom* (1) 69-96

Demográfia specializáció

10) Mutassa be a keresztmetszeti (periódus) rövidített halandósági tábla konstrukciójának lépéseit, ismertesse az egyes oszlopok tartalmát, jelentését!

Irodalom:

- Preston, Samuel H. - Heuveline, Patrick – Guillot, Michel (2001): *Measuring and Modeling Population Processes*. pp. 38-58. Blackwell Publishers.

11) Ismertesse az idősödés demográfiai fogalmát, mérésének eszközeit. Jellemezze az idősödés alakulását Magyarországon.

Irodalom:

- Joshua Goldstein (2009): How Populations Age, pp. 7-18. In: Peter Uhlenberg (ed): International Handbook of Population Aging. Springer.
- Monostori Judit (2015): Öregedés és Nyugdíjba vonulás, pp. 115-164. In: Monostori-Őri-Spéder (Szerk.): Demográfiai Portré 2015. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet.

12) A népesség alakulása Magyarországon az elmúlt évszázadban

Irodalom

- Kapitány Balázs – Spéder Zsolt, 2015. Hitek és tévhitek a népességcsökkenés megállításáról. In Jakab A. – Urbán L. (szerk.): Hegymenet. Társadalmi és politikai kihívások Magyarországon. Osiris, Budapest: 177–191.
- Őri Péter - Spéder Zsolt 2020. [Folytonos átmenet: Magyarország népesedése 1920 és 2020 között.](http://www.ksh.hu/statszemle_archive/all/2020/2020_06/2020_06_481.pdf) *Statisztikai Szemle*, 98(6), 481-521.
- Pongrácz Tiborné, 2013. A Ratkó-korszak, Korfa, 1. szám, 1-4 old. (Teamsben feltöltve)

13) Mutassa be Magyarország részvételét a nemzetközi vándorlási folyamatokban a rendszerváltozást követő időszakban. Térjen ki mind a bevándorlás mind pedig a kivándorlás jellemzőire, összetételére.

Irodalom:

- Gödri Irén, Horváth Veronika 2021. Nemzetközi vándorlás In: Monostori –Őri –Spéder (szerk.): Demográfiai Portré 2021. KSH NKI 237-260.
- Morah, Christian, 2014. Magyar bevándorlók az Egyesült Királyságban: demográfiai, földrajzi és szociológiai körkép. *Demográfia*, 57. évf. 4. szám, 309-343. (Letölthető: <http://www.demografia.hu/kiadvanyokononline/index.php/demografia/article/view/2637/2489>)
- Nyíri Pál, 2010: Kínai migránsok Magyarországon: mai tudásunk és aktuális kérdések. In. Hárs Ágnes, szerk, Változó migráció – változó környezet. p.147-172. (másolat)